

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobkyne : **L. I.**, bývajúca v B., zastúpená JUDr. J. H., advokátom v B., proti žalovaným : **1/ U.**, **2/ R. R.**, bývajúci v B., zastúpený JUDr. V. K., advokátom v B., **o zaplatenie 7 942,71 € s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 11 C 136/2003, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. decembra 2012 sp. zn. 14 Co 538/2012

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. decembra 2012 sp. zn. 14 Co 538/2012 a opravné uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 19. marca 2013 sp. zn. 14 Co 538/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 29. júla 2009 č. k. 11 C 136/2003-220 návrh voči žalovanej 1/ zamietol, žalovaného 2/ zaviazal zaplatiť žalobkyni 3 812,50 € a úroky z omeškania vo výške 13 % od 10.7.2003 do zaplatenia, úroky z omeškania nad 13 % zamietol, návrh vo zvyšku sumy 4 227,34 € a úrokov z omeškania 17,6 % od 23.6.2002 do 10.7.2003 zamietol. Vyslovil, že žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej 1/ trovy konania vo výške 44,81 €, žalovaný 2/ je povinný zaplatiť žalovanej 1/ trovy konania vo výške 44,81 €, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobkyňa a žalovaný 2/ nemajú právo na náhradu trov konania.

Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že škodu na motorovom vozidle spôsobil žalovaný 2/ pod vplyvom alkoholu a táto okolnosť bola objektívne zistená v trestnom konaní. Ako vyplýva z poistných podmienok žalovanej 1/, poistenie motorových vozidiel sa nevzťahuje na škodu, ktorá síce vznikla pri vedení motorového vozidla, ktorú však vodič spôsobil na poistenej veci následkom požitia alkoholu alebo iných návykových látok. Z textu

poistných podmienok vyplýva, že osoba vodiča nemusí byť totožná s osobou poisteného, čo je nesporné aj z formulácie čl. 4 ods. 2 „pokiaľ poistený zveril vedenie motorového vozidla osobe“, žalovaná 1/ teda postupovala v súlade s poistnými podmienkami, ktoré tvorili prílohu k poistnej zmluve, a z obsahu ktorých sa mala a mohla žalobkyňa oboznámiť. Za škodu zodpovedá žalovaný 2/, ktorý ju spôsobil haváriou vozidla v dôsledku nezvládnutia vedenia motorového vozidla pod vplyvom alkoholu. Prihliadol aj na ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka o zodpovednosti poškodeného za vznik škody. V tomto konkrétnom prípade bolo preukázané, že kľúče od motorového vozidla odovzdal tretím osobám vrátane žalovaného 2/ syn žalobkyne a synovia žalobkyne, v tom čase maloletí, umožnili zobrať vozidlo z garáže. Ich konanie malo teda podstatný vplyv na vznik škody, avšak vzhľadom na ich vek za ich konanie ako aj následky takéhoto konania zodpovedá zákonný zástupca, v danom prípade žalobkyňa. Teda ustálil, že 52 % škody znáša žalobkyňa a 48 % znáša žalovaný 2/. Žalobkyňa žiadala náhradu škody vo výške 7 942,71 € a keďže žalovaný 2/ bol zaviazaný na zaplatenie škody 3 812,50 €, súd vo zvyšku návrh zamietol. O povinnosti žalovaného 2/ zaplatiť žalobkyňi úroky z omeškania rozhodol podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/95, keď žalovaný 2/ sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu dňa 10.7.2003 v dôsledku výzvy žalobkyne. Úroky z omeškania v tom čase vzhľadom na dvojnásobok diskontnej sadzby NBS mali výšku 13 %.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobkyne ako aj žalovaného 2/ rozsudkom (v poradí druhým, prvý bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu SR z 24. augusta 2012 sp. zn. 2 Cdo 156/2011) z 18. decembra 2012 č. k. 14 Co 538/2012-332 rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcich častiach potvrdil. V časti, ktorou bol žalovaný 2/ zaviazaný zaplatiť žalobkyňi 3 812,50 € aj s príslušenstvom rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh žalobkyne zamietol. Vyslovil, že žalobkyňa je povinná nahradiť žalovanej 1/ trovy prvostupňového konania vo výške 44,81 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Náhradu trov odvolacieho konania žalovanej 1/ nepriznal. Ďalej uložil žalobkyňi zaplatiť žalovanému 2/ na účet jeho právneho zástupcu trovy prvostupňového aj odvolacieho konania vo výške 1 699,80 € do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že predmetom odvolacieho konania je čiastka 7 942,70 € s 13 % úrokom z omeškania od 10.7.2003 až do zaplatenia tak, ako bola ustálená v pôvodnom odvolacom konaní po nepripustení rozšírenia petitu žaloby na návrh žalobkyne. Ide o zvyšok škody, ktorá žalobkyňi nebola uhradená plnením poisťovne.

Vzniknutá škoda predstavuje celkovú sumu 17 040,89 €, z ktorej žalovaná 1/ uhradila ako zálohu na poistné plnenie čiastku 9 294,30 €.

Odvolačný súd v odôvodnení ďalej uviedol, že v intenciách rozhodnutia Najvyššieho súdu SR opätovne vyhodnotil výsledky dokazovania, pričom vychádzal zo svojich záverov v pôvodnom odvolacom konaní pokiaľ ide o mieru spoluzavinenia účastníkov konania na vzniku škody, ktorú ani účastníci v obnovenom konaní nenamietali. Je nesporné, že z celkovej škody 17 040,89 € uhradila žalobkyni žalovaná 1/ čiastku 9 294,30 € z titulu zálohy na poistné plnenie zo zmluvy o poistení poškodeného motorového vozidla zo dňa 21.6.1999. Je nesporné aj to, že žalovaná 1/ ako poisťovateľ plnila žalobkyni za škodcu (žalovaného 2/), ktorý škodu zaviniel a je povinný plniť žalobkyni z titulu zodpovednosti za spôsobenú škodu, pričom žalovaná 1/ má voči nemu nárok na regresné plnenie v celkovej výške podľa § 827 OZ. Miera spoluzavinenia účastníkov konania bola v konaní medzi účastníkmi ustálená tak, že žalobkyňa zodpovedá za vznik škody do výšky 52 %, čo zodpovedá sume 8 861,26 € a žalovaní 1/, 2/ spoločne do výšky 48 %, čo zodpovedá sume 8 179,63 €. Keďže žalovaná 1/ už plnila žalobkyni 9 294,30 €, uhradila jej o 433,04 € viac ako je určená miera spoluzodpovednosti žalovaných. Z takto ustáleného skutkového stavu vyplýva, že pohľadávka žalobkyne voči oboj žalovaným z titulu ich miery spoluzodpovednosti za náhradu škody zanikla jej uhradením. Z uvedených dôvodov rozsudok prvostupňového súdu v zamietajúcich častiach voči žalovaným podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil a vo zvyšnej časti podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrh žalobkyne zamietol.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorého prípustnosť odôvodňovala ustanovením § 237 písm.f/ O.s.p. a v zmeňujúcej časti ustanovením § 238 ods. 1 O.s.p., dôvodnosť odôvodňovala ustanovením § 241 ods. 2 písm.a/, b/, c/, teda, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Mala za to, že odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa aj v zamietajúcich častiach, pričom svoj výrok sformuloval ako potvrdzujúci, ale v tejto časti posúdil okolnosti významné pre meritórne rozhodnutie veci odlišne od súdu prvého stupňa. Namietala, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, aké ustanovenia právneho predpisu, či poistných podmienok, aplikoval. Závery súdu sú preto zároveň nepreskúmateľné a abstraktné, nakoľko ani nemožno dôvodiť, aký právny predpis alebo aké ustanovenie poistných podmienok súd aplikoval voči žalovanej 1/ a žalovanému 2/ spoločne a aj jednotlivo. Opakovane nesprávne vyhodnotil tituly zodpovednosti u oboch žalovaných

a aj ich prípadnú mieru spoluzodpovednosti. Považuje za nesprávny záver odvolacieho súdu, ktorým aplikoval mieru spoluzavinenia žalobkyne aj na vzťah medzi žalobkyňou a žalovanou 1/, teda že aplikoval mieru spoluzavinenia zisťovaných výhradne pri otázke náhrady škody aj na vzťah vyplývajúci z nároku na poistné plnenie. Je nemysliteľné, aby žalovaná 1/ zodpovedala za vzniknutú škodu titulom náhrady škody a to navyše ešte v pomere spoluzodpovednosti vo vzťahu k žalobkyni. V prípade žalovanej 1/ sa jedná jednoznačne o plnenie z titulu uzatvorenej poistnej zmluvy (havarijného poistenia), čo nie je možné zameniť za titul náhrady škody zo zodpovednosti za škodu (ako je to u žalovaného 2/). Odvolací súd však v odôvodnení napadnutého rozhodnutia (viď str. 7) výslovne uvádza, že miera spoluzavinenia účastníkov konania bola v konaní ustálená tak, že „žalovaní 1/, 2/ spoločne do výšky 48 %“. „Z takto ustáleného skutkového stavu vyplýva, že pohľadávka žalobkyne voči obom žalovaným z titulu ich miery spoluzodpovednosti za náhradu škody zanikla jej uhradením“. Navyše žalovaná 1/ počas niekoľkoročného súdneho konania ani raz nepoukázala na možnú mieru spoluzodpovednosti žalobkyne ako poistenej, práve naopak, žalovaná 1/ sa snažila využiť vylúčenie z poistných podmienok práve v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 2/. Z celého konania na prvom stupni je zrejmé, že sa jednalo o ustanovenie pomeru miery spoluzodpovednosti práve vo vzťahu k žalovanému 2/. Má za to, že odvolací súd nesprávne aplikoval tento pomer aj k žalovanej 1/, ktorá paradoxne takúto možnosť počas celého konania nevyužila, ani sa na ňu neodvolávala. Prvýkrát tak učinila až v konaní po rozhodnutí dovolacieho súdu, kedy však poukazovala na čl. 16 bod 1 Všeobecných poistných podmienok, ktorý však v poistných podmienkach neexistuje (poistné podmienky obsahujú 13 článkov) a iný článok poistných podmienok takúto možnosť ani nepripúšťa. S touto skutočnosťou sa odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia žiadnym spôsobom nevysporiadal. V dôsledku tohto nesprávneho právneho posúdenia odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) a nepreskúmateľnosti odôvodnenia rozhodnutia došlo aj k vade spočívajúcej v odňatí možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm.f/ O.s.p., prípadne k tomu, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.). Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Uznesením z 19. marca 2013 č. k. 14 Co 538/2012-342 Krajský súd v Bratislave opravil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 14 Co 538/2012-332 zo dňa 18. decembra 2012 v časti výroku trov konania, kde za sumu 1 699,80 uviedol menovú jednotku a to euro.

Žalovaná 1/ navrhla dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Žalovaný 2/ taktiež navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť a priznať mu trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 236 a nasl. O.s.p.), týka sa to potvrdzujúceho výroku odvolacieho súdu v zamietavých častiach, a proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), týka sa to zmeňujúceho výroku odvolacieho súdu, preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcej časti ako aj v jeho zmeňujúcej časti a dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je treba zrušiť.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky je v dovolacom konaní oprávnený rozhodnutia odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm.a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov, ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd tu nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd – na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu – nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.).

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2

O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalobkyne nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (výrok odvolacieho súdu, ktorý v zamietajúcich častiach rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje) ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolací súd síce v prejednávanej veci rozhodoval, ale nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. (procesne) prípustné (jedná sa o potvrdzujúci výrok v zamietajúcich častiach).

Dovolanie žalobkyne by mohlo byť procesne prípustné (do potvrdzujúceho výroku v zamietajúcich častiach), len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) a prípadne nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorých procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.) týka sa to výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že návrh žalobkyne zamietol.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Dovolateľka existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv

účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Dovolaiteľka v dovolaní namietala, že konanie je postihnuté práve takouto vadou založenou na nedostatočnom odôvodnení (resp. nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 157 ods. 2 O.s.p.), čo súčasne zakladá porušenie jej práv na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 Dohovoru) v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, neurčitosť, nezrozumiteľnosť a nevyporiadanie sa so všetkými jej odvolacími námietkami a námietkami uvádzanými v konaní a preto v konaní v konečnom dôsledku vec nesprávne právne posúdil.

Pokiaľ žalobkyňa namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, treba uviesť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý súdny proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavuje predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplýva aj z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p. m. m. I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo

počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.; podobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A č. 254-B, str. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre Ústavný súd Slovenskej republiky zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/208, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia, ktoré sa vyporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite,

skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Ak potom nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm.f/ O.s.p. a zároveň aj dôvodnosť podaného dovolania.

Dovolací súd po preskúmaní danej veci zistil, že okresný súd žalobu voči žalovanej 1/ zamietol, pretože dospel k záveru, že na prejednávaný prípad sa vzťahuje výluka z poistenia podľa čl. 4 bod 2 Poistných podmienok poistenia motorových vozidiel, podľa ktorého sa poistenie nevzťahuje na škodu, ktorú vodič spôsobil následkom požitia alkoholu alebo iných návykových látok, alebo pokiaľ poistenec zveril vedenie poisteného motorového vozidla osobe, ktorá bola v tom čase pod vplyvom týchto látok. Uzavrel, že za škodu zodpovedá žalovaný 2/, ktorý ju spôsobil haváriou vozidla a tohto aj zaviazal na úradu predmetnej škody, keď prihliadol na zodpovednosť poškodeného, ktorú určil tak, že žalobkyňa znáša 52 % škody a žalovaný 2/ 48 %.

Krajský súd rozsudok prvostupňového súdu v zamietavých častiach potvrdil. V časti, ktorou bol žalovaný 2/ zaviazaný zaplatiť žalobkyni 3 812,50 € aj s príslušenstvom zmenil tak, že návrh žalobkyne zamietol. Opätovne vyhodnotil výsledky dokazovania, pričom vychádzal zo svojich záverov v pôvodnom odvolacom konaní pokiaľ ide o mieru spoluzavinenia účastníkov konania na vzniku škody, ktorú ani účastníci v obnovenom konaní nenamietali. Mal za to, že z celkovej škody 17 040,89 € uhradila žalobkyni žalovaná 1/ čiastku 9 294,30 € titulom zálohy na poistné plnenie zo zmluvy o poistení poškodeného motorového vozidla zo dňa 21.6.1999. Žalovaná 1/ ako poisťovateľ plnil žalobkyni za škodcu (žalovaného 2/), ktorý škodu zaviniel a je povinný plniť žalobkyni z titulu zodpovednosti za spôsobenú škodu, pričom žalovaná 1/ má voči nemu nárok na regresné plnenie v celej výške podľa § 827 OZ. Miera spoluzavinenia účastníkov konania bola v konaní medzi účastníkmi ustálená tak, že žalobkyňa zodpovedá za vznik škody do výšky 52 %, čo zodpovedá sume 8 861,26 € a žalovaní 1/, 2/ spoločne do výšky 48 %, čo zodpovedá sume 8 179,63 €. Keďže žalovaná 1/ už plnila žalobkyni 9 294,30 € uhradila jej o 433,04 € viac ako je určená miera spoluzodpovednosti žalovaných. Z takto ustáleného skutkového stavu vyvodil, že pohľadávka žalobkyne voči obom žalovaným z titulu ich miery spoluzodpovednosti za náhradu škody zanikla jej uhradením.

Dovolací súd už v prechádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí zdôraznil, že nároky voči žalovanej 1/ a žalovanému 2/ majú odlišnú povahu plnenia – keď nárok voči žalovanej 1/ je nárokom voči poisťovateľovi titulom uzavretej poisťovnej zmluvy, t. j. nárokom na poisťné plnenie a nárok voči žalovanému 2/ je nárokom na náhradu škody zo zodpovednosti za škodu. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, aké ustanovenia právneho predpisu, či poisťných podmienok aplikoval vo vzťahu k žalovanej 1/, keď sa obmedzil iba na konštatovanie, že žalovaná 1/ uhradila žalobkyňi čiastku 9 294,30 € titulom zálohy na poisťné plnenie zo zmluvy o poistení poškodeného motorového vozidla zo dňa 21.6.1999. Rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti je nepreskúmateľné a rozporuplné so závermi súdu prvého stupňa o výluke z poistenia.

Rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné aj v otázke miery spoluzavinenia účastníkov konania, keď dovolací súd nevysvetlil, prečo aplikoval mieru spoluzavinenia žalobkyne aj na vzťah medzi žalobkyňou a žalovanou 1/, ktorá otázka bola zisťovaná výhradne pri otázke náhrady škody, keď zo záverov odvolacieho súdu vyplýva, že miera spoluzavinenia účastníkov konania bola v konaní ustálená tak, že žalovaní 1/, 2/ spoločne do výšky 48 % a z takto ustáleného skutkového stavu vyplýva, že pohľadávka žalobkyne voči obom žalovaným z titulu ich miery spoluzodpovednosti za náhradu škody zanikla jej uhradením. Z celého konania na prvom stupni je zrejmé, že sa jednalo o stanovenie pomeru miery spoluzodpovednosti práve len vo vzťahu k žalovanému 2/. Ostáva aj nejasné a neodôvodnené stanovenie miery spoluzodpovednosti medzi žalobkyňou a žalovaným 2/.

Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne, kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t. j. musí byť preskúmateľné.

Uvedená skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 237 písm.f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť

považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu zrušil v spojení s uznesením odvolacieho súdu, ktoré s rozsudkom súvisí a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). S poukazom na právnu úpravu dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti, ani ďalšími dôvodmi dovolania.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. januára 2015

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová